

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра словацької філології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля
« 29 » червня

Юрій БІДЗІЛЯ
2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАРОДОЗНАВСТВО СЛОВАЧЧИНИ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035. Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація)	035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-словацька
Освітня програма	Словацька мова та література
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	словацька, українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Народознавство Словаччини» для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035. Філологія предметної спеціальності (спеціалізації) 035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-словацька освітньої програми «Словацька мова та література».

Розробник: Буднікова Л. Т., доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри словацької філології

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри словацької філології

протокол № 9 від «27» червня 2023 р.

Завідувач кафедри Наталія ПЕТРИЦА

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету

протокол № 8 від «29» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 120	2
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 4	3
	Лекції:
	30
	Практичні (семінарські):
	30
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:
	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:
	60

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Народознавство Словаччини**» є ознайомити здобувачів із словацькою національною духовною культурою, народними звичаями та традиціями словаків, з матеріально-побутовою культурою, віруванням та релігією, також дати відомості про традиційні словацькі ремесла, словацьке національне вбрання, народну їжу, народні інструменти та усну народну творчість. Вивчення впливу культури, залежності від мислення надасть здобувачам можливість простежити динамічний характер мовних явищ, їх продуктивність і удосконалити розуміння та використання словацької мови.

Завданням (згідно вимог освітньої програми підготовки здобувачів **першого/бакалаврського рівня вищої освіти**) є сформувати у здобувачів обсяг знань, який необхідний для самостійного вивчення традиційної культури з умінням застосовувати його на практиці, розширити світогляд та сприяти формуванню національного типу особистості.

Відповідно до освітньої програми «Словацька мова та література», вивчення дисципліни «**Народознавство Словаччини**» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних (ЗК) компетентностей спеціальності (ЗК 05, ЗК 06, ЗК 07, ЗК 09, ЗК 11) та фахових (спеціальних) компетентностей (ФК 06, ФК 07, ФК 08, ФК 10):

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК09. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумови вивчення навчальної дисципліни «**Народознавство Словаччини**» не вказані у структурно-логічній схемі до освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання навчальної дисципліни «Народознавство Словаччини» не вказані у матриці до освітньої програми «Словацька мова та література».

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1. Написання рефератів, виконання аналізу текстів.
2. Презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Дисципліна «Народознавство Словаччини» передбачає застосування порівняльно-історичного методу, що виявляється у таких прийомах: зіставлення або паралельне вивчення народознавчого матеріалу, який розглядають в історичному розвитку; вивчення не окремих етнічних явищ, а їх системи в рамках етнічної історії та матеріальної, духовної культури українського народу; реконструювання реалій традиційної культури, та ін. Інші методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладання, евристичний метод, дослідницький метод. Методи викладу навчального матеріалу – лекція, розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація, консультація; реферати. Наочні методи навчання – ілюстрування (художні тексти), демонстрування з використанням технічних засобів (слайди). Педагогічні техніки: навчальної дискусії, створення проблемнопошукової ситуації, інтелектуального експерименту.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виконання практичних завдань; самостійна робота, виступи на практичних заняттях; індивідуальне, групове та фронтальне опитування. Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, комп'ютерний і самоконтроль. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, під час індивідуальних та групових консультацій тощо.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульний контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		20	50	100
5	5	5	5	10				

T1, T2, T3, T4, T5 – теми.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Сума
Т6	Т7	Т8	Т9	Т10		20	50	100
5	5	5	5	5				

Т6, Т7, Т8, Т9, Т10 – теми.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	5	30
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Аналіз тексту	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До модульного контрольного оцінювання допускаються всі здобувачі. При визначенні оцінки за модуль враховуються результати модульної контрольної роботи (МКР) та поточного контролю під час практичних занять, самостійної роботи.

МКР складається з двох блоків завдань.

Перший блок (1-20 балів) містить висвітлення теоретичних питань навчальної дисципліни.

Другий блок (1-30 балів) містить тестові завдання.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання (50 б.) і результату модульної контрольної роботи (50 б.) Максимальна оцінка – 100 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються студенти, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Відповідно до «**Положення про порядок та методик проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті**» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який: - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	зараховано
74-81	C	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	зараховано

60-63	Е	задовільно	зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Вірування та календарно-побутові звичаї словаків

Тема 1. Народознавство як етнографічна дисципліна

На лекції студенти ознайомлюються з поняттями “етнографія”, “етнос”, “народ”, “нація”, завданням та предметом курсу “Народознавство Словаччини”, дізнаються про походження словацького народу, етнічну територію Словаччини та етнічний склад населення.

Тема 2. Світоглядні уявлення та вірування словаків

На лекції студенти дізнаються про основні вірування словаків, демонологію, міфологію, уявлення про людину та довколишній світ, християнізацію духовного життя словацького народу.

Тема 3. Народні звичаї та обряди словаків

Лекція дає студентам уявлення про календарно-побутову обрядовість, обрядовість зимового та весняного циклів, літні та осінні звичаї та обряди, народні свята та традиції.

Тема 4. Родинна звичасвість та громадський побут у Словаччині

Весільні звичаї та обряди: передвесільний (сватання, оглядини, заручини), весільний (запрошення на весілля, обдаровування, посад молодих, розплітання коси, шлюб, вінчання, покривання молодої) та післявесільний (весільний одяг, символіка весільного обряду) цикли.

Звичаї та обряди, пов'язані з народженням дитини. Повір'я, пов'язані з вагітною жінкою. Родини та хрестини. Пострижини. Соціалізація особистості.

Поховально-поминальні звичаї та обряди

Тема 5. Словацькі народні ремесла та промисли

На лекції студенти отримують відомості про основні народні ремесла: дротарство, деревообробництво, різьбярство, ткацтво, вишивка, гончарство, писанкарство та ін. А також дізнаються про основні словацькі промисли: рибальство, мисливство, виробництво вугілля та інше.

Модуль 2.

Побут словаків

Тема 6. Народна архітектура Словаччини

На лекції студенти дізнаються про народне житло, види будівель західнославацького, середньословацького та східнославацького типу. Також отримують інформацію про музеї народної архітектури у Словаччині.

Тема 7. Словацький національний одяг

На лекції студенти дізнаються про регіональні особливості національного вбрання словаків, оздоблення, матеріал, літній та зимовий одяг. Також отримують відомості про види чоловічого одягу, жіночого та дитячого одягу, про святкове та робоче вбрання.

Тема 8. Національна словацька кухня.

Лекція подає відомості про поділ словацької кухні, технологію приготування їжі, випікання хліба. Студенти також дізнаються про святкові та обрядові страви, щоденне меню словаків, про інвентар кухні та про сучасні національні страви.

Тема 9. Народні музичні інструменти словаків

На лекції студенти дізнаються про основні музичні народні інструменти: сопілки, струнні інструменти, фуяра, гайди, цимбали та про їх функції та значення для словацького народу.

Тема 10. Усна народна творчість. Пісні та танці.

На лекції студенти отримують відомості про жанри усної народної творчості словаків, дізнаються про основні види словацьких танців, вивчають народні пісні та колядки.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
3-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Народознавство як етнографічна дисципліна	9	2	2			5
Тема 2. Світоглядні уявлення та вірування словаків	9	2	2			5
Тема 3. Народні звичаї та обряди словаків	13	4	4			5
Тема 4. Родинна звичаєвість та громадський побут у Словаччині	9	2	2			5
Тема 5. Словацькі народні ремесла та промисли	16	2	4			10
Модульна контрольна робота	2	2	-			
Разом за модуль	58	14	14			30
3-й семестр						
Модуль 2						
Тема 6. Народна архітектура Словаччини	13	4	4			5
Тема 7. Словацький національний одяг	13	4	4			5
Тема 8. Національна словацька кухня.	9	2	2			5
Тема 9. Народні музичні інструменти словаків	9	2	2			5
Тема 10. Усна народна творчість. Пісні та танці.	16	2	4			10
Модульна контрольна робота	2	2	-			
Разом за модуль	62	16	16			30
Разом за семестр	120	30	30			60

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Тема 1. Народознавство як етнографічна дисципліна	2
2	Тема 2. Світоглядні уявлення та вірування словаків	2
3	Тема 3. Народні звичаї та обряди словаків	4
4	Тема 4. Родинна звичаєвість та громадський побут у Словаччині	2
5	Тема 5. Словацькі народні ремесла та промисли	4
6	Тема 6. Народна архітектура Словаччини	4
7	Тема 7. Словацький національний одяг	4
8	Тема 8. Національна словацька кухня.	2
9.	Тема 9. Народні музичні інструменти словаків	2
10.	Тема 10. Усна народна творчість. Пісні та танці.	4
	Разом	30

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Перші поселення словаків	5
2	Етнічний склад населення Словаччини	5
3	Міфологія давніх словаків	5
4	Уявлення про людину у давніх слов'ян	5
5	Початки християнізації у слов'ян	10
6	Різдво у Словаччині	5
7	Святкування нового року	5
8	Святкування Великодня у Словаччині	5
9	Традиції при збиранні урожаю	5
10	Родинні звичаї та обряди	10
	Разом	60

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Технічні засоби: проектор.
2. Обладнання: комп'ютер.
3. Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; Microsoft Excel; система електронного навчання Moodle; електронна пошта (<http://gmail.com> і ін.) на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Leščák M. Folklór. Bratislava, 2021.
2. Majling, V.: Ľudové remeslá na Slovensku. Banská Bystrica: Nadácia Poznavaj svet 2006.
3. Slavkovský P. Slovenská etnografia. Bratislava: Veda, 2013. 120 s.
4. Slovacicum. Súčasné Slovensko. Bratislava, STIMUL 2006. 239 s.

Допоміжна література

1. Slavkovský P. Slovenská etnografia: Kompendium dejín vedného odboru. Bratislava: Veda, 2012. 127 s.
2. Ambrózová J. a kol. Ľudové piesne regiónov Slovenska. Bratislava: Centrum pre tradičnú ľudovú kultúru, 2009. 120 s.
3. Káša P., Maďar O. Slovenska kultúra (úvod do štúdia). Prešov, 2016.
4. Kredátusová J. Konzekutívne tlmočenie pre ukrajincov: kultúra. Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2016. 100 s.
5. Šveda, P. Tlmočenie v teórii a praxi. Bratislava: Stimul, 2021.
6. Žigo, P. a kol.: Slovacicum. Kapitoly z dejín slovenskej kultúry. Bratislava, Studia Academica Slovaca, 2004.

Інформаційні ресурси

1. Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV. URL: <https://slovník.juls.savba.sk/>
2. Slovenská reč. URL: <https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/>
3. <https://www.dejiny.sk/Casop/Sn/sn.htm>
4. <https://uesa.sav.sk/slovensky-narodopis/>
5. <https://matica.sk/satnica-matice-slovenskej-2/kostymy-a-kroje/>